

1001

TOESPRAAK

TER INWIJDING VAN HET

GEBOUW VOOR EVANGELISATIE,

OPGERICHT AAN DEN HELDER,

DOOR DE

Vereeniging: „ter Verbreiding der Waarheid”,

DOOR

J. H. GUNNING JR.

UITGAVE TEN VOORDEELE VAN GENOEMDE VEREENIGING.

G

106

NIEUWEDIEP,
J. C. DE BUISONJÉ.

1865.

TOESPRAAK

TER INWIJDING VAN HET

GEBOUW VOOR EVANGELISATIE,

Opgericht aan den Helder,

DOOR DE

Vereeniging „Ter Verbreiding der Waarheid,”

DOOR

J. H. GUNNING JR.

Uitgave ten voordeele van genoemde Vereeniging.

NIEUWEDIJEP,
J. C. DE BUISONJÉ.
1865.

BERICHT.

Mijne in de Kerk of ergens elders gehouden Toespraken geef ik nimmer in het licht, omdat ik niet geloof dat zij aan de vereischten daartoe voldoen. Ook kan ik ze niet woordelijk, maar slechts hoofdzakelijk wedergeven. Dit een en ander is ook bij deze inwijdingstoespraak het geval. Ik geef haar alleen uit, omdat men mij voorhield, dat de opbrengst wellicht nog eene kleine bate zou leveren voor de goede zaak, welke zij bespreekt. Tot dat doel, en met geene andere aanspraak, wordt zij dan ook vriendelijk aan de belangstelling van den christelijken lezer bevolen.

Op dezelfde gronden als welke in het eerste deel dezer toespraak ontvouwd worden, heb ik ook, een paar jaar geleden, de Evangelieverkondigingen in het Gebouw van

de Vereeniging tot bevordering van christelijke belangen te Leyden ingewijd. Niet ongaarne gebruik ik dus deze gelegenheid om ook op die onderneming de aandacht te vestigen. Deze zaak en vele soortgelijke pogingen zijn teekenen onzer tijden die overweging verdienen. Niet anders mogen zij beschouwd worden, dan als tijdelijke hulpmiddelen in den bestaanden nood. Overigens is de Kerk, welke wij liefhebben, er slechts zeer gedeeltelijk mede gebaat. De hoofd-eisch blijft altoos deze, dat men tot algemeene verootmoediging, en zoo tot waarachtige bekeering kome. Er is in onze dagen een stormachtige haast om de eene »christelijke werkzaamheid» op de andere te stapelen. Men wil boven alles velerlei afzonderlijke dingen doen tegen de »moderneren» en ongeloofigen. Van velerlei afzonderlijke daden, en wederom daden, en nog eens daden, wacht men heil. En toch, het heil kan van nergens elders, dan van Boven tot ons komen. Moge dit besef algemeen worden! De Heer zelf zal »doen» wat er gedaan moet worden tot redding der Kerk. Onze taak is bovenal, ons hart in waarachtige, grondige, algemeene schuldbelijdenis tot het verstaan van Zijne wenken, en het aannemen van Zijn Raad toe te bereiden.

's HAGE, 29 Nov. 1864.

J. H. GUNNING JR.

In den naam des Vaders, des Zoons en des Heiligen Geestes.

Tot grondslag mijner toespraak stel ik het woord des Heilands, Joh. 3 : 5, 6.

„Jezus antwoordde: Voorwaar, voorwaar zeg ik U: zoo iemand niet geboren wordt uit water en Geest, hij kan in het koninkrijk Gods niet ingaan. Hetgeen uit het vleesch geboren is, dat is vleesch: en hetgeen uit den Geest geboren is, dat is geest.

De buitengewone aanleiding, die ons heden te dezer plaatse zamenvoert, eischt een woord van toelichting, éér wij het voorgelezen Evangeliewoord gaan verklaren.

Wij zijn hier te zamen, vervuld van lof en dank des harten jegens den Heer, die kennelijk en wonderbaar geholpen heeft. In het tot stand

komen van dit gebouw heeft Hij ons weder heerlijk getoond, dat Zijns is het goud en het zilver en de leiding van de harten der menschen. Ook de menschelijke pogingen zijn middelen in Zijne hand. Zoo breng ik dan ook, uit naam van de geachte Vereeniging tot Verbreiding der Waarheid, dien dank aan de milde gevers, aanwezig of afwezend, die deze oprichting ondersteunden. En voorts aan allen, die, hetzij door ontwerpen van het plan, hetzij door medehulp in de uitvoering, ons aan zich verplicht hebben.

Maar ik besef, M. H.! dat indien gij allen in dit ons dankgevoel met recht zult kunnen deelen, het U noodig is, goed ingelicht te wezen omtrent onze bedoelingen. Welnu, wij hebben getracht aldus te handelen, dat wij ons voor *God* verandwoorden konden: daarom zijn wij dan ook gaarne bereid, het voor *U* te doen. Hoort dan, alvorens wij tot de Evangelieverkondiging overgaan, onze beandwoording van de vraag: *Wie zijn wij*, en *wat bedoelen wij* met deze zamenkomsten?

Wij zijn en blijven *leden der* Nederlandsche Hervormde *Kerk*. Wij oordeelen onze broeders niet, die zich in hun geweten tot afscheiding van onze kerkgemeenschap hebben gedrongen gevoeld

of nog gevoelen. Maar wij voor ons verklaren nadrukkelijk, dat deze onze werkzaamheid *in het allerminst geen separatistisch karakter* heeft. De Kerk, tot welke wij behooren, hebben wij lief, en al wat wij doen heeft niet ten doel om haar te scheuren, maar om haar op te bouwen. Voorzeker is het een belangrijk teeken onzer tijden, een bewijs van de oordeelen Gods, die over onze Kerk gaan, dat er noodzakelijkheid bestaat tot het nemen van maatregelen als die, waartoe de plaats, waar wij nu zamen zijn, de gelegenheid is. Maar te midden van die oordeelen Gods, blijven wij aan onze kerkgemeenschap vasthouden, omdat wij gelooven dat zij, door Gods genade, nog eene toekomst heeft, en dat deze Zijne oordeelen niet ter ontbinding, maar ter loutering zullen zijn. Ik herhaal het, wij bedoelen niet, onze kerkgemeenschap te *scheuren*, maar integendeel *op te bouwen*. Want de kracht eener kerk ligt in haar geloof. Niet door hare uitwendige inrichtingen, maar door haar Geloof leeft zij. Welnu, dat Geloof onzer kerk belijden wij door Gods genade met haar. Dat geloof wordt in de Hervormde godsdienstoefeningen ten onzent, tot onze diepe droefheid, niet verkondigd, maar tegengesproken

en bestreden. Daarom zijn wij verplicht, zoo lang deze treurige toestand duurt, uit die zamenkomsten ter godsdienstoefening te wijken, en ons afzonderlijk ter Evangelieverkondiging zamen te voegen ¹⁾. Wij doen dit met smart, en niet dan nadat wij bescheidene doch vruchteloze pogingen hebben aangewend om langs den wettigen weg tot het voorrecht te komen van het bezit van ten minste één leeraar die in onze Hervormde Kerk het woord Gods naar onze overtuiging verkondigde. Zoodra dit laatste in het vervolg ons mocht te beurt vallen, houdt de noodzakelijkheid van dezen onzen hulpmaatregel op. Zoodra in de Hervormde Godsdienstoefeningen aan deze plaats Gods Woord in zijn volheid verkondigd zal worden, zullen deze onze zamenkomsten, in *dezen* vorm, terstond op-

¹⁾ Naar de persoonlijke overtuiging van den spreker behoort dit *niet* tot de Sacramenten te worden uitgestrekt. Hij gelooft dat wij, zoolang wij leden der Kerk blijven, en den kerkelijken toestand in zijn geheel aanvaarden, de H. Sacramenten ook, des noods, uit de handen van een voorganger die ons geloof bestrijdt, ontvangen moeten. Want de kracht van het Sacrament, van de instelling en gave des Heeren, hangt niet af van de persoon des voorgangers. (Wij onderstellen hier dat hij althans de woorden der Instelling onaangetast laat.)

houden, en dit gebouw op andere wijze tot uitbreiding van Gods koninkrijk en tot verbreiding zijner waarheid worden aangewend. En in waarheid, niets zouden wij liever doen, dan dit!

Wat bedoelen wij met onze zamenkomsten aan deze plaats? Niets anders dan ons te stichten, op te bouwen, naar Gods Woord. Wij hebben hier geene *Godsdienstoefening*, maar slechts *Evangelieverkondiging*. Wilt naauwkeurig acht geven op de beteekenis dezer woorden, en op het onderling verschil dezer dingen. Geen godsdienstoefening, maar Evangelieverkondiging, door gebed en gezang, en wanneer een Leeraar ons voorgaat, ook door zijn ambtelijke zegensprake, naar onze behoefte begeleid. Tot godsdienstoefening behoort, dat een bepaalde gemeente, in haar openbaar kerkgebouw, onder het ordelijk opzicht der gestelde ambten in hunne rangordening, met leeraars, opzieners, armverzorgers, te zamen kome om God te verheerlijken en op de bepaalde tijden de heilige Sacramenten te ontvangen. Van dit alles vindt Gij in onze zamenkomsten *niets*. Herwaarts opgaande, komt gij niet ter *kerk*, maar in een *zaal*, een *gebouw*, een *zamenkomst*, of welken naam gij, buiten dien van Kerk, er aan geven wilt. Wij

zijn hier niet te zamen als *gemeente*, maar eenvoudig als belijders van het Geloof dat ons dierbaar is en aan welks verkondiging wij de dringendste behoefte hebben. Wij hebben geen vast aange-stelden leeraar, geen ouderlingen of armverzorgers, geen uitdeeling der heilige Sacramenten. Want wel verre van ons af te willen scheiden van de gemeente tot welke wij behooren, willen wij ons aan haar blijven sluiten, en *haar lijden mede dragen* zoolang en zooverre het bestaanbaar is met den hoogsten regel van alle, de gehoorzaamheid aan Gods Woord.

Laat mij dan nu overgaan tot wat in deze zamenkomsten ten allen tijde de hoofdzaak wezen moet, de verkondiging van Gods Woord. Het heilig woord des Verlossers omtrent de Wedergeboorte, dat wij gelezen hebben, duidt den geest aan, in welken hier ten allen tijde gesproken worde. Want de wedergeboorte uit water en Geest is naar Gods Woord de grond van alle waarheid en van alle *kennis* der waarheid tevens. Niemand kan zien en kennen, tenzij hij leve. Het leven uit

God is voor de gemeente de grond der kennis van God en Zijne waarheid.

Niet *verbetering* slechts, maar *wedergeboorte*, dat is: geheele vernieuwing, een geheel nieuw leven, dit is de eisch des Heeren aan den mensch die dood is door de zonden en overtredingen; en die zelf zich door eigen inspanning bij geene mogelijkheid aan die zonde, aan dien dood ontheffen kan; want wat uit vleesch geboren is, dat is en blijft *vleesch*.

Vernieuwende genade des Heiligen Geestes is daarom noodig. Dien Heiligen Geest schenkt de Heer Jezus Christus. Hij is God geopenbaard in het vleesch. Hij heeft onze zonden op zich genomen en zich in onze plaats voor het gericht des heiligen Gods gesteld. Hij is gestorven voor onze zonden, opgewekt tot onze rechtvaardigmaking, en verhoogd om dien Heiligen Geest, en alle geestelijke gaven en alle geestelijk leven te schenken.

Daarom is het ter zaligheid noodig, aan Hem deel te hebben door persoonlijk hartvernieuwend geloof. Wij hebben aan Hem, aan de gansche drievuldige genade Gods, reeds deel *ontvangen* in den heiligen Doop. Doch die Doop zal, nimmer

vruchteloos, maar tot verzwaring des oordeels zijn, indien deze genade niet door persoonlijk geloof tot eigendom onzer harten wordt gemaakt.

Dit deelgenootschap aan Jezus Christus is niet door ontwikkeling tot telkens voortgaande heilichheid te verkrijgen. Want *bekeering*, nieuw leven uit God, moet de aanvang zijn. Ook niet door verstandelijke *kennis* der waarheid. Want vernieuwing des *harten* is noodig ter zaligheid.

Daar zijn er, die zeggen: indien het leven des geestes dan een gave Gods is, zoo kan ik niet anders doen, dan lijdelijk wachten tot het den Almachtige behage, Zijn heiligen Geest in mij te doen nederdalen, opdat ik levend gemaakt worde.

Ons antwoord is: Gij die zóó spreekt, toont met Uwe woorden duidelijk dat gij slechts *van hooren zeggen*, en niet uit eigen ervaring spreekt. Want de ware, oprechte erkenning onzer onmacht is geheel iets anders, dan Uwe koele en schijnheilige berekening. Zij is eene diepe smart, eene verbrijzeling des harten onder het doorborend gevoel van schuld jegens God; van den vloek der Wet die op den zondaar rust. Een besef van verdoemelijkheid voor God wegens het versmiden van Zijne heilige liefde. Eene diepe nederbuiging des

gemoeds, die niet leert *stilsitten*, maar, in het gezicht van het gevaar des eeuwigen Oordeels, leert roepen om genade tot dien God die ons leven en onzen dood, beide van ziel en lichaam, in Zijne hand heeft.

En voorwaar, Hij *wil* die levenwekkende genade schenken. Hij *wil* het wonder der wedergeboorte in u werken. Alle ziel die waarlijk Zijne genade begeert, grijpe moed. Hij heeft den ééngelboren Zoon gegeven. Daarom is er niets wat wij zouden kunnen vragen, dat niet in deze eerste grootste gave reeds opgesloten lage.

Doch evenzeer als Zijne barmhartigheid u moet aanlokken, evenzeer moet de heiligheid zijner oordeelen u verschrikken. Vreesselijk is de toorn Gods, die *blijft* op ieder die den Zoon ongehoorzaam is. Zoo iemand *niet* wordt wedergeboren, hij zal het koninkrijk Gods niet zien — maar wat zal hij dan *wel* zien? Het eeuwig afgrijzen, den worm die niet sterft, het vuur dat niet uitgebluscht wordt.

Het moet in ons leven tot eene bepaalde, duidelijke beslistheid komen, *wie* eigenlijk onze Heer is. Niemand *kan* twee heeren dienen.

En de dienst des Heeren is liefelijk, vol blijd-

schap en vrede. Ja, waarlijk, eene *goede* dienst is het volgen van Jezus.

Die Hem gekozen heeft, bewijze der wereld de kracht Zijns Heeren door de vernieuwing van zijn geheele leven. De wereld wil niet meer aan wonderen gelooven. Ach, dit ongeloof is niet enkel de schuld van eene ongeloofige wetenschap en van onheilige neigingen van de harten der kinderen dezer eeuw. Het is ook voor een goed deel dááruit voortkomende, dat de belijders van Christus der wereld geen wonderen meer te zien geven, gelijk in den eersten tijd. De Heer brenge, te midden van den afval, en ook *door* den afval van zoovelen, een diepen ernst des geloofs en des levens, ja een nieuw leven des Heiligen Geestes, in hart en bestaan Zijner belijders terug; ter overtuiging van alles wat zich in de wereld nog overtuigen laat, en ter toebereiding voor Zijne wederkomst in heerlijkheid.

AMEN.
